

EUROSAL-ARABOSAL ÜÇÜNCÜ ORTAK KONFERANSI VE ABU DHABİ DEKLARASYONU

İsa CAN*

GİRİŞ

INTOSAI bünyesinde faaliyet gösteren bölgesel çalışma gruplarından olan Avrupa Sayıştayları Birliği (EUROSAL) ve Arap Sayıştayları Birliği (ARABOSAL) üyeleri arasında deneyimlerin paylaşılması amacıyla, iki yılda bir gerçekleştirilmesine karar verilen ortak konferansların ilki 01-02 Aralık 2006 tarihlerinde Tunus'ta gerçekleştirilmiştir.

EUROSAL-ARABOSAL Birinci Ortak Konferansının ana teması "Özelleştirme ve Kamu Hizmetlerinin Yönetimi Üzerindeki Etkileri" idi.

Ortak konferansların ikincisi 30-31 Mart 2009 tarihlerinde Paris'te gerçekleştirilmiştir. EUROSAL-ARABOSAL İkinci Ortak Konferansının ana teması ise "Kamu Kurumlarının Performansının Geliştirilmesinde Sayıştayların Rolü" olarak belirlenmişti.

EUROSAL-ARABOSAL Üçüncü Ortak Konferansı, 29-30 Mart 2011 tarihlerinde Birleşik Arap Emirlikleri Sayıştayının ev sahipliğinde Abu Dhabi'de gerçekleştirilmiştir. Ortak Konferansa 45'in üzerinde EUROSAL ve ARABOSAL üyesi Sayıştaydan 70'i aşkın delege katılmıştır. Konferansın temasını "Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Yolsuzlukla Mücadele" oluşturmuştur.

Bilindięi gibi yüksek denetim kurumları şeffaflık, hesap verebilirlik gibi temel ilkelerin kamu yönetiminde hayat bulmasının sağlanmasında öncü rol üstlenmektedir. Ayrıca Sayıştayların yolsuzlukla mücadeledeki rolü; şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesine olan katkılarının yanı sıra, Sayıştayların başlı başına sahip oldukları yolsuzlukları tespit etme fırsatları açısından da ele alınmaktadır. Bu temel ilkelerin yüksek denetim kurumlarının kendi iç işleyişlerinde de hayata geçmesi, yüksek denetim

* Sayıştay Denetçisi

Bu çalışma, EUROSAL-ARABOSAL Üçüncü Ortak Konferansı süresince elde edilen bilgi ve dokümanlardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

kurumlarının hem kendileri hem de kendilerinden hizmet bekleyen taraflar açısından önem arz etmektedir.

KONFERANS TEMALARI VE YAPILAN SUNUMLAR

Ana teması Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Yolsuzlukla Mücadele olarak belirlenen EUROSAT-ARABOSAT Üçüncü Ortak Konferansı üç oturumdan oluşmuştur.

Ev sahibi Birleşik Arap Emirlikleri Sayıştay Başkanı tarafından yönetilen “Şeffaflık” başlıklı ilk oturumda;

- Fransa Sayıştay Başkanı tarafından; “Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık: ISSAI¹ 20 ve 21”,

- Irak Sayıştay Başkanı tarafından; “Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Yolsuzlukla Mücadelede Sayıştayların Rolü”,

- Almanya Sayıştay temsilcisi tarafından; “Yüksek Denetim Kurumlarının Kapasitelerinin Değerlendirilmesinde Bir Araç: Meslektaş İncelemesi”,

- İsveç Sayıştay Başkanı tarafından; “İsveç Sayıştayının Meslektaş İncelemesi Tecrübeleri”,

başlıklı sunumlar yapılmıştır.

Lübnan Sayıştay Başkanı tarafından yönetilen, “ISSAI 20 Bağlamında Hesap Verebilirlik” temasının işlendiği ikinci oturumda;

- Rusya Federasyonu Sayıştay Başkanı tarafından “Sosyal İlişkilerin Uyumlaştırılmasında Yüksek Denetim Kurumlarının Rolü,

- Malta Sayıştay temsilcisi tarafından; “Hesap Verebilirliğin Sağlanmasında Malta Sayıştayı Yaklaşımı”,

- Polonya Sayıştay Başkanı tarafından; “Yüksek Denetim Kurumlarının Performans Göstergeleri”,

başlıklı sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Bunlara ilaveten Tunus ve İspanya Sayıştay Başkanları da kendi Sayıştaylarının “Raporlama Uygulamaları” hakkında sunumlar yapmışlardır.

¹ International Standards of Supreme Audit Institutions - Yüksek Denetim Kurumları Uluslararası Standartları

Konferansın üçüncü oturumunda ise “Yolsuzlukla Mücadele” teması ele alınmış olup, Portekiz Sayıştay Başkanının yönettiği bu oturumda;

- Suudi Arabistan Sayıştay Başkanı tarafından; “Yüksek Denetim Kurumlarının Şeffaflık, Hesap Verebilirliğin Sağlanmasına ve Yolsuzlukla Mücadele’ye olan Katkıları”,
- Hollanda Sayıştay Başkanı tarafından; “Denetimin Ahlaki Bütünlüğü-Bir Buluşun Kısa Hikâyesi”,
- Macaristan Sayıştay temsilcisi tarafından; “Yolsuzlukla Mücadele Tecrübeleri”,
- Birleşik Arap Emirlikleri Sayıştay temsilcisi tarafından; “Yolsuzluk ve Sahtecilikle Mücadele” ,
- Lübnan Sayıştay temsilcisi tarafından da “Lübnan’da Yolsuzlukla Mücadele”

başlıklı sunumlar yapılmıştır.

Konferansın Kapanış bölümünde INTOSAI-IDI² Yönetim Kurulu Başkanı (Norveç Sayıştay Başkanı) tarafından INTOSAI-Donör Kuruluşlarla İşbirliği” başlıklı bir sunum yapılmıştır.

Konferansın sonunda Abu Dhabi Deklarasyonunun yayımlanması uygun bulunmuş ve gelecek ortak konferansın Azerbaycan Sayıştay ev sahipliğinde Bakü’de yapılması kararlaştırılmıştır.

ABU DHABİ DEKLARASYONU

EUROSAL-ARABOSAL Üçüncü Ortak Konferansının kapanış bölümünde Konferansa katılan üye ülke Sayıştayları tarafından Abu Dhabi Deklarasyonu kabul edilmiştir.

Konferansın sonucunda yayımlanan Abu Dhabi Deklarasyonu ile EUROSAL ve ARABOSAL üyesi Sayıştaylar;

INTOSAI’nin (Uluslararası Sayıştaylar Birliği) Yirminci Genel Kurul Toplantısında (XX. INCOSAI) kabul edilen ve yüksek denetim kurumlarının görevlerini tam olarak yerine getirebilmelerinin temini açısından temel prensiplerin ve ön koşulların belirlendiği bir çerçeveyi ortaya koyan Yüksek

² INTOSAI Development Initiative - INTOSAI Geliştirme Girişimi

Denetim Kurumları Uluslararası Standartlarını (ISSAIs)-Güney Afrika Deklarasyonu'nu kabul etmekte;

Güney Afrika Deklarasyonu'nun INTOSAI üyelerine yaptığı; ISSAIs ile oluşturulan çerçevenin kamu denetimi alanında ortak bir referans noktası olarak kullanılması çağrısını takdir etmekte;

Aynı şekilde, Güney Afrika Deklarasyonu'nun INTOSAI üyelerine yaptığı YDK'ların kendi performans ölçümlerini yapması, ISSAIs ve INTOSAI GOVs³ ile öngörülen düzenlemelerin kendi görev ve yetki tanımlarına, ulusal mevzuatlarına ve diğer düzenlemelerine uygun olarak hayata geçirilmesi çağrısını takdir etmekte;

Kamu denetiminin temel unsurlarının ve yüksek denetim kurumlarının bağımsızlığının çerçevesini çizen ve bu şekilde YDK'lara görev, yetki ve ulusal mevzuatlarına uygun olarak işlevsel ve mali bağımsızlıkları için mücadele etme hakkını tanıyan Lima ve Mexico Deklarasyonlarını onaylamakta;

"ISSAI 20-Yüksek Denetim Kurumlarının Şeffaflığı ve Hesap Verebilirliği" başlıklı maddelerinin öngördüğü düzenlemelerin yapılmasının desteklenmesinin, vatandaşlarının hak ve menfaatlerini koruyup kollayan ve onlara değer katmak için uğraşan bir YDK için esas olduğunu kabul etmekte;

INTOSAI'nin (Uluslararası Sayıştaylar Birliği) Yirminci Genel Kurul Toplantısında (XX. INCOSAI) gündem maddelerinden olan; Yüksek Denetim Kurumlarının Değeri ve Sağladığı Faydaların İletilmesi ve Tanıtılmasına İlişkin Çerçevenin, ISSAI çerçevesinin 1. düzeyinde ele alınması gerektiği düşüncesini desteklemekte;

INTOSAI'nin Komiteleri, Çalışma Grupları, Görev Güçleri, Proje Grupları ve bunlarla beraber INTOSAI Geliştirme Girişimi (INTOSAI-IDI) aracılığı ile geçmişte bölgesel ve ulusal çapta yol gösteren ilkeler ortaya koyma çabasını yüksek takdirle karşılamaktadır.

Yukarıdakilere ilaveten, EUROSAI ve ARABOSAI toplulukları:

- Bölgesel çalışma grupları ile yüksek denetim kurumlarının belgeleri de dâhil olmak üzere INTOSAI rehberlerini de kapsayan,

³ INTOSAI İyi Yönetişim Rehberleri

Sayıştayların gelişimlerine ilişkin belgelerin daha fazla bilinmesinin desteklenmesi,

- INTOSAI'nin Bölgesel Çalışma Grupları olarak;
 - Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik alanında ISSAIs prensiplerinin en iyi şekilde nasıl uygulanabileceği ve kullanılabileceği konusunda arayış içerisinde olunması,
 - Yolsuzlukla mücadele ve dürüstlüğün sağlanması konuları üzerinde yoğunlaşılması için en iyi şekilde nasıl katkı sağlanabileceğinin değerlendirilmesi ile INTOSAI Kara Para Aklama ve Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubunun bu alanda yaptığı değerli çalışmaların onaylanması,

• Bu deklarasyonda yer alan prensiplerin geliştirilmesinde, bölgeler arası karşılıklı işbirliğinin desteklenmesi için pratik araçlarının düşünülmesi,

gibi konuların, EUROSAL ve ARABOSAI topluluklarının ileriki çalışmalarında göz önünde bulundurmasının yararlı olacağına inanmaktadırlar.

SONUÇ

Şeffaflık, hesap verebilirlik ve yolsuzlukla mücadele gibi konu başlıkları kamu (mali) yönetiminin ve (mali) denetiminin aktörleri ve paydaşları tarafından tartışılmalı olan önemli temel gündem maddelerindedir. Bu konuların önemi nedeniyle, bunlar bölgesel çalışma grupları arasında düzenlenen ortak çalışmalarda ana temayı oluşturmaktadır. Teması; "Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Yolsuzlukla Mücadele" olarak belirlenen EUROSAL-ARABOSAI Üçüncü Ortak Konferansının yanı sıra, T.C. Sayıştay Başkanlığı ev sahipliğinde 22-24 Eylül 2011 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenecek olan; ASOSAI (Asya Sayıştayları Birliği) ve EUROSAL (Avrupa Sayıştayları Birliği) üyelerinin katılacağı 1. ASOSAI-EUROSAL Ortak Konferansının konusu da benzer şekilde "Kamu Mali Yönetiminde Saydamlığın ve Hesap Verebilirliğin Sağlanmasında Karşılaşılan Temel Güçlükler" olarak belirlenmiştir.

